

הפטור לבני הישיבות מגיוס לצה"ל

ממי ביקש הרבי למחות כשכתבו נגד בחורי הישיבות? כיצד ביטל הרבי את גזירת הגיוס בארצות הברית? מתי הרבי הזהיר שבחור שעוזב את הישיבה הוא "עריק" ומסכן את הביטחון? מה ענה הרבי לבחור ישיבה שרצה להתגייס? מתי הרבי נשאל האם חסידי חב"ד מתגייסים לצה"ל? ומה צריך לענות על השאלה "למה בני ישיבות לא הולכים

לצבא?"

פסק דין ברור שאין לגייס בחורי ישיבות לצבא - לימודם מגין ומציל

נדמה שמאז קום המדינה, אחד הנושאים הבווערים ביותר ביחסי דת ומדינה, היה גיוס בני הישיבות לצבא. וכמו בכל נושא ועניין ציבורי דעתו, של הרבי הייתה בהירה וברורה ונחרצת ללא פשרות. בעוד שאנשי הצבא זכו מהרבי ליחס חם ואוהד ובפרט ובעיקר אנשי הרבנות הצבאית, הרי בנושא בני הישיבות ומעמדם החוקתי הבלתי ניתן לערעור, הדברים היו נחרצים וברורים שאין לוותר בעניין זה.

העמדה הברורה והנחרצת של הרבי לגבי הסדרת מעמדם של בני הישיבה עולה כבר במכתב בו הרבי נשאל בראש חודש אלול ה'תשכ"א: "במענה למכתבו מכ"ה מנחם אב, השואל האם מחויב בן ישיבה באה"ק ת"ו להתגייס שמה בצבא. - לפלא הספק בעיניו ועד שצריך לישאול ממרחק, והרי ידוע וגם מפורסם פסק דין הברור של רבני ישראל וכמובן - מבוסס הוא בתורתנו תורת חיים, אשר בני ישיבה אין לגייסם

ולא יצאו בצבא. ולימודם תורתנו הקדושה בהתמדה ושקידה - מגין ומציל על ארצנו הקדושה ת"ו ועל הדרים עליה". (אג"ק כ' שיח')

➤ הרבי מבקש למחות על כרוז נגד בחורי הישיבות

כידוע לאחר מלחמת ששת הימים כשהייתה אהדה לצבא ומנגד חוגים מסוימים הסיתו נגד בחורי הישיבות. באותה תקופה יצא כרוז מטעם בני עקיבא שיש לגייס את בחורי הישיבה.

בדיוק באותה תקופה ביקר אצל הרבי, הגאון הרב **צבי נריה** זצ"ל שכיהן כראש ישיבת 'כפר הרואה'. הביקור של הרב נריה אצל הרבי התקיים באור ליום ב' כסלו תשכ"ח. באותה יחידות בהם הרבי דן עמו במגוון רחב של נושאים וכן לגבי ישיבתו, העלה הרבי מיוזמתו את נושא כרוז שיצא מטעם "בני עקיבא" שקוראים לבחורי ישיבות להתגייס לצבא. הרבי הביע את אי שביעות רצונו מכך וביקש מהרב נריה למצוא דרך למחות נגד הכרוז. הרב נריה הסביר לרבי שהכרוז המדובר לא יצא מטעם ההנהלה הארצית של בני עקיבא שכידוע הרב נריה כיהן כראש ישיבות בני עקיבא, אלא הייתה יוזמה של אדם פרטי שאין שהוא מכירו כלל. (בסוד שיח עמ' 256 מפי הרב צבי נריה כפי שהעלה על הכתב הרב דוד דרוקמן בסיום היחידות)

➤ חיזוק לומדי תורה והישיבות היא עזרה לביטחון ישראל

"...לכל לראש מצד הביטחון בריבוננו של עולם אשר "לא ינום ולא יישן שומר ישראל" - יש להשתדל לחזק את לימוד התורה וקיום המצוות. זה צריך להיות הדבר הראשון בסדר העדיפויות. חיזוק עניני תורה הוא גם עזרה לביטחון בני ישראל כפשוטם, משום שבחור היושב ולומד תורה, הריהו מגן על הארץ עוד יותר מן הבחור העומד על הגבול ומסכן את נפשו... בכל אופן היות ויש מעלה בשניהם, מובן, שאלו הממונים על כך, צריכים לדאוג לכל לראש לביטחון בני ישראל היושבים בארץ ישראל, וזאת, הן על ידי עזרה מתאימה לישיבות, והן על ידי קבלת החלטות מתאימות בעניני ביטחון". (תורת מנחם התוועדויות תשמ"ג ח"ב עמ' 646)

➤ מי שעוזב את הישיבה לא עוזר לניצחון אלא הוא "עריק" ופותח את החזית לפני האוייב

חודשיים לפני ביקורו של הרב **משה צבי נריה**, השמיע הרבי שיחה נוקבת והסביר באריכות רבה את מעלת בני הישיבות ולימוד התורה שזה חלק מכריע בניצחון

במלחמות ישראל. היה זה בהתוועדות ו' תשרי תשכ"ח יום הפטירה של אם המלכות הרבנית חנה נ"ע. להלן התמליל מתוך ההקלטה: "בדיוק כמו ש"עריק" הוא מי שבורח מהחזית אם העמידו אותו שם, כך גם "עריק" הוא מי שיושב בישיבה שתפקידו שם הוא לשבת וללמוד תורה יומם ולילה כי בזכות התורה ניצלו, בזכות העסק בתורה "יואב מנצח בצבא", ואם הוא יסגור את הגמרא ויברח כי הוא רוצה להראות שגם הוא לוחם וגם לו מגיע עיטורים וכו' וכו', אז לא רק שהוא לא עוזר לניצחון, אדרבה, הוא עריק ממקומו ופותח את החזית לפני האויב!"

➤ התורה הכרחית ועליה מיוסד הניצחון הגשמי

"וכמו מזון ומאכל גשמי - צריך מזון ומאכל רוחני!! ואם לא מספקים את המזון ומאכל רוחני אז אין את הניצחון במלחמה. ואצל לומד התורה חלקו גרוע הרי לא יודעים מה פעל, עד ש"נשים מוזרות בלבנה" (כמו שאומרת הגמרא) מסתובבות וצועקות 'האחיכם יצאו למלחמה ואתם תשבו פה'?! - אתה פחדן!! לך ותסביר להם שהתורה הכרחית, וזה העורף וזה היסוד שעליו מיוסד הניצחון הגשמי.

"לא רק שאין להם סבלנות לשמוע, העיקר שהם כלל לא רוצים לשמוע! ובמילא על ציוני כבוד לאברכים לא כתוב בעיתונים, לגבי כותרות גדולות בעיתונים הלוואי שלא ידפיסו לגנאי, לשבח ודאי שלא ידפיסו.

"ואחרי זה כשבא לומד התורה לביתו אומרת לו אשתו: אתה יודע? השכן הביא מהמלחמה טנק שלם ואתה הבאת גמרא שנדפסה לפני 150 שנה, אלא שאז היו "שנים כתיקונן", אפשר להשוות טנק לגמרא ישנה? ואין לו מה לענות!"

➤ הישיבות ממשיכות חיים ביוצאי הצבא בישראל

"כאן נכנס העניין של תורה. איך נהיה החייל ב'חיות'? על ידי שיהודי לומד תורה שאז התורה מגינא ומצלא על הלומד, ומגינה על כלל ישראל. צריך את החייל היוצא במלחמה ואדרבה שכרו מקודם לזבולון, שכרו קודם לכל אחד היות והוא העמיד את עצמו בסכנה בפועל, אבל אם זה שלומד תורה שפועל שיהיה 'עורף' בריא ושמח וממשיך חיים ביוצא צבא בישראל אם הוא יעזוב את מקומו ילך לחזית, הוא נהיה עריק ומכניס את הבלתי סדר, והפך הסדר גם לענייני החזית שזהו היפך הניצחון.

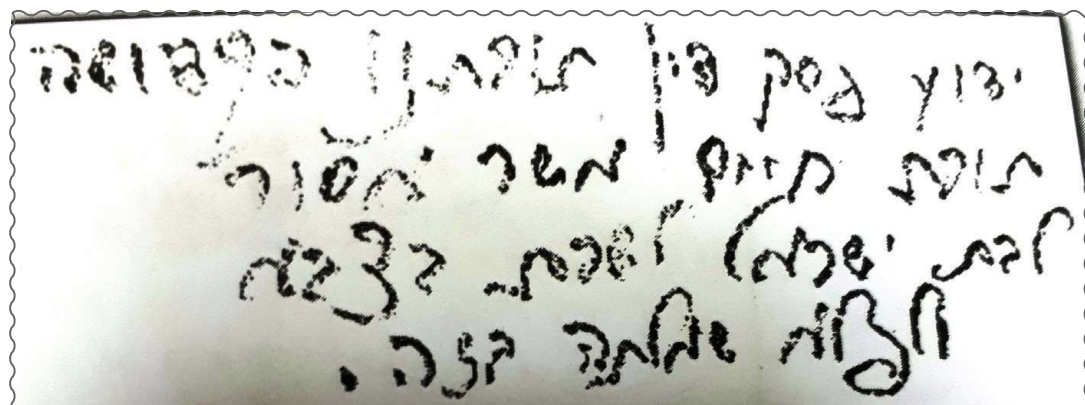
"וכמו שדובר קודם כמו אי אפשר להיות הניצחון במלחמה שבלי "יואב בן צרויה על הצבא" כך לא יכול להיות ניצחון במלחמה בלי דוד יושב ועוסק בתורה". (תו"מ התוועדות ו' תשרי תשכ"ח חלק א' ומתוך סליל ההקלטה)

✦ הפטור לבני ישיבה בהסכמת מייסד צה"ל

במכתב של הרבי (מתרגום לאנגלית) ליהודי בקליפורניה מיום כ"ו אייר תש"מ אודות השאלה האם חסידי חב"ד משרתים בצה"ל, הרבי טרח להסביר לו את משמעות הפטור לבני ישיבות מגיוס לצבא:

"הרשה לי לציין כמה דוגמאות בהתייחס לשאלותיך. אתה שואל מדוע חסידי חב"ד אינם משרתים בצה"ל? - כמובן, יש בידיך מידע מוטעה, משום שרבים מהם כן משרתים בצה"ל, ורבים הגיעו לדרגה גבוהה בכוחות ההגנה בתפקיד פעיל; ולא רק ברבנות הצבאית, כפי שחשבת. בנוגע לאלה שמשרתים ברבנות הצבאית, ברור שזהו המקום שבו הם תורמים הכי הרבה לצה"ל ולבטחון המדינה, מכיוון ששמירה על המוסר של כוחות ההגנה ברמה הגבוהה ביותר היא בעלת חשיבות עליונה.

"בעוד אנו עוסקים בנושא זה, הרשה לי להזכיר נקודה נוספת, אף-על-פי שאתה לא מתייחס אליה במפורש, והיא, הפטור של תלמידי ישיבה משירות צבאי. כפי שאתה אולי יודע, פטור זה קיבל הכרה והסכמה על-ידי מייסד צה"ל, ד. בן-גוריון המנוח. הוא מבוסס על העובדה שתלמיד ישיבה יכול להשיג למען בטחון המדינה על-ידי שימשיך את לימוד התורה שלו יותר מאשר על ידי תפקיד צבאי. כל מי שמכיר את פרשת בחוקותי, ואין לו דעה קדומה, יכול לראות זאת באופן ברור". (מורה לדור נבון חלק ג' עמוד 214)

תשובת הרבי בנושא גיוס בנות לצבא: "ידוע פסק דין תורתנו הקדושה תורת חיים אשר אסור לבת ישראל לשרת בצבא ולפלא שאלתה בזה"

✦ אלו שלומדים תורה אסור להם לצאת למלחמה ועל ידי זה יגיעו לנצחון

"ישנם הטוענים: מה זאת אומרת שההוא יישב וילמד תורה? שילך לצבא, ובכך יתווסף עוד חייל, ועל ידי זה דווקא יגיעו לנצחון! - טענה זו היא כשם שיטענו כלפי

המפקד היושב לעצמו בחדר ועסוק בלכתנן את טכסיסי המלחמה שיעזוב את כל עיסוקיו וילך להלחם בחזית, כיון שעל ידי זה יתווסף עוד חייל. הרי מובן שכזה ענין עלול להרוס את כל הצבא; ועל דרך זה בעניננו: אלו שיושבים ולומדים תורה כל הזמן, אסור להם להזניח את לימודם ולצאת למלחמה, אלא מוכרחים הם לשבת וללמוד תורה, ודווקא על ידי זה יגיעו לנצחון". (שיחות קודש תשל"ב חלק א עמוד 258)

❖ לימוד תורה בהתמדה מוסיף בהגנה על המגינים בגופם

"כשם שמטרת הצבא היא להגן על יהודים, כן לומדי התורה הם הצבא הרוחני המגן גם בגשמיות כפשוטו ממש... עד שזהו פסק דין בפועל, שיהודי שתורתו אומנותו אסור לקחת אותו לצבא להגן על יהודים ואדרבה, בשעה שלוקחים אותו מלימוד התורה, הרי זה גורע בהגנה. ועל ידי זה שהוא מוסיף בלימוד תורתו בהתמדה, הרי זה מוסיף בהגנה על אותם המגינים בגופם כפשוטו; שמוכרח הרי להיות ההתלבשות בלבושי הטבע, היות שרצונו של הקב"ה הוא שבזמן הגלות תהיה ההתלבשות בלבושי הטבע". (שיחות קודש תשל"ז ח"א עמ' 182)

❖ לימוד התורה גורם להצלחה של אלו הנמצאים במלחמה

בתקופת מבצע סיני בחור ישיבה רצה להתגייס כדי לסייע במצב המלחמתי ושאל את הרבי מה לעשות הרבי השיב לו: "בודאי לומד בהתמדה ושקידה הן בנגלה והן בחסידות ומשפיע גם על חבריו בכגון דא, ובפרט מתאים להתחלת מכתבו על דבר המצב העכשווי (מבצע סיני), וכידוע דברי רז"ל על הכתוב (שמואל ב ח, טו) אשר העסק בתורה של אלו הנמצאים בפנים גורם להצלחה של אלו הנמצאים במלחמה, ובפרט לימוד תורת החסידות תורת חיים דלית תמן כו' מסיטרא דרע". (אגרות קודש ח"ד עמ' קסא)

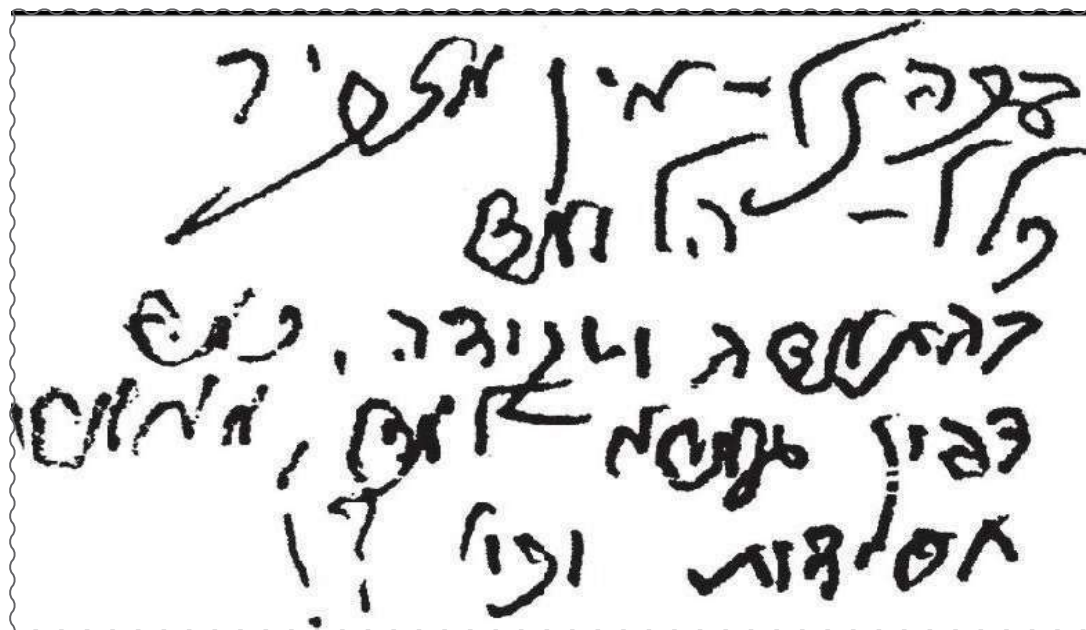
❖ כיבוש העולם בתורה פעל את ביטול גזירת הגיוס לצבא

לאחר חזרת כ"ק האדמו"ר ה"לב שמחה" מגור זצ"ל לארץ ישראל סיפר למשלחת מחסידי חב"ד שביקרוהו באותם ימים, סיפור מופלא ששמע מהרבי ביחידות שהייתה לו בל' שבט תשל"א: "בט"ו בשבט שהייתי ב'אוהל' הורו לי להתוועד. ובכן, חשבת על מה אפשר לדבר בהתוועדות עם יהודים? - להוסיף בתורה. דיברתי על כך, וזה היה ממש בהשגחה פרטית, שכן, כעבור ימים ספורים הועלתה בבית הנבחרים בארצות-הברית הצעה ל'גזירת גיוס-בני-ישיבות לצבא'. ועניין זה של כיבוש העולם בתורה פעל מיד את ביטולה של ההצעה". יש לציין שאותם הדברים שסיפר הלב שמחה

מגור למשלחת חסידי חב"ד הרבי אמר בעצמו בהתוועדות בשבת הגדול תשל"א כאשר הניח את ידיו הקדושות על מצחו וסיים ואמר "עכשיו הבנתי למה דחפו אותי להתוועד בט"ו בשבט" ... (בסוד שיח עמ' 57 מפי הגה"ח הרב טוביה בלוי)

כמה דפין גמרא למד?

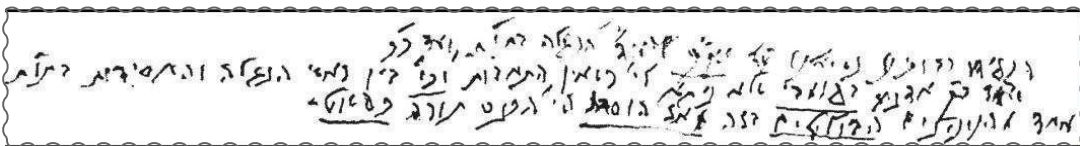
מענה לאחד התמימים שהגיש דו"ח על פעילות במבצעים: "בכהנ"ל - אין מזכיר כלל - הלומד בהתמדה ושקידה, כמה דפין גמרא למד, מאמרי חסידות וכו'?! (מתוך צילום כתי"ק)

"אין מזכיר כלל - הלומד בהתמדה ושקידה, כמה דפין גמרא למד, מאמרי חסידות וכו'?!"

הקפידו רבותינו על תוקף לימוד הנגלה בתומכי תמימים

להלן מענה בו מדגיש הרבי עד כמה תבע כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע את לימוד הנגלה בישיבת תומכי תמימים: "הקפידו רבותינו נשיאינו על דבר תוקף לימוד הנגלה בתומכי תמימים, ועד כדי כך שאמר כ"ק אדנ"ע בפומבי שלא ניחא לי' כשאין התחרות וכו' בין ראשי הנגלה והחסידות בתומכי תמימים. אחד מהענינים הבולטים בזה מאז הוסדו היה הכנס תורה כפשוט". (צילום כתי"ק)

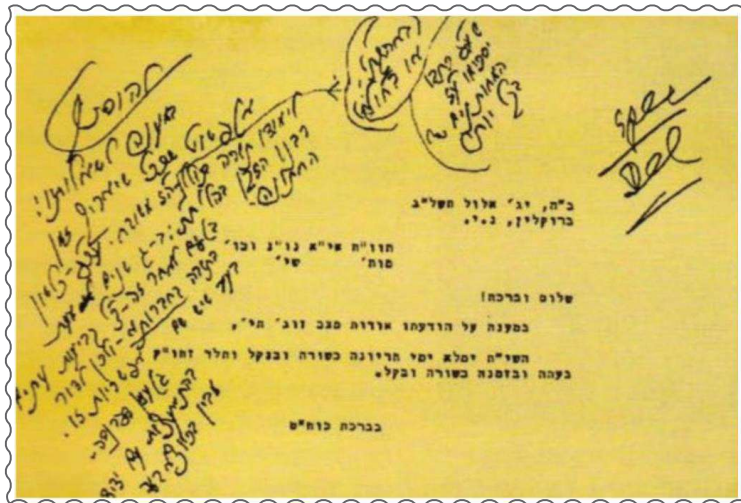
לימוד בכולל אברכים לאחר הנישואין

מהי העצה שנתן הרבי לאדמו"ר מגור כדי להפחית את הטענות נגד בני הישיבות? כיצד הגיב הרבי כששמע שמישהו רוצה לעזוב את כולל פוניבז'? לשם מה מיועד הכולל לאחר החתונה? כמה שנים יש ללמוד בכולל? ומה המשמעות של השם כולל?

ככל שיאריך זמן לימודו בכולל הרי זה משובח

"להוסיף במענה לשאלותיו: א) פשוט שככל שיאריך זמן לימודו תורה בכולל באה"ק ת"ו, או בחו"ל שע"פ כתבו יסכימו על זה המחותרים שי' בקל יותר - הרי זה משובח. על כל פנים - כלשון רבנו הזקן בהלכות תלמוד תורה: ב- ג שנים מעת החתונה. ב)

גם לאחר זה - צריך להיות קביעות עיתים בתורה בחברותא - ולכן לדור בעיר שיש שם אפשריות זו. ג) ענין דפרנסה - בהתייעצות עם ידיד מבין כיוצא בזה". (מצילום

כת"ק נדפס בספר "מבית המלכות" מענה להרב שמערלינג מציריך - אג"ק חכ"ח עמ' שיב)

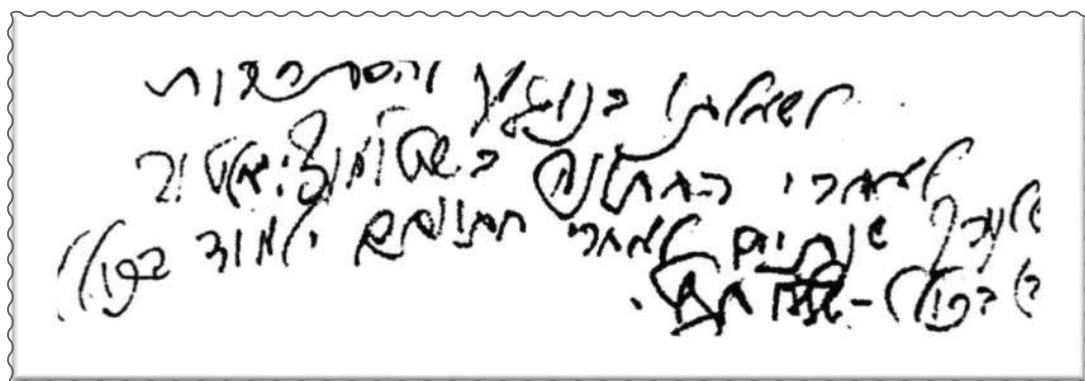
☞ כשהבעל לומד תורה חלק מיומו זה התחלה נכונה

"סדר החיים כשהבעל לומד תורה חלק מיומו (עכ"פ) - מובן שזוהי ההתחלה הנכונה ושכך צריך להיות בבני ישראל [כיון שהחתונה היא ההתחלה דבנין עדי עד] - אבל מובן גם כן, שזהו קשור בהגבלה ומדידה וקצת צמצום בנוגע לגשמיות, וכיון שזהו נרגש בחיי יום ויום ומאידך - צריך להיות החיים דבני ישראל - כמש"נ - מתוך שמחה וטוב לבב ובטחון- הרי צריך להיות ההסכמה על סדר חיים כזה - מראש והסכמה מלאה ומתוך שמחה (על שמתחילים חייהם - בחיי תורה, תורת חיים).

"ואם יסכימו שניהם על זה ובאופן הנ"ל - יהי רצון שיהא כל זה בשעה טובה ומוצלחת". (מצילום כתי"ק והוא מכתב משלהי חשון ה'תשכ"ה - אג"ק חכ"ג)

☞ לערך שנתיים לאחר החתונה ילמד בכולל

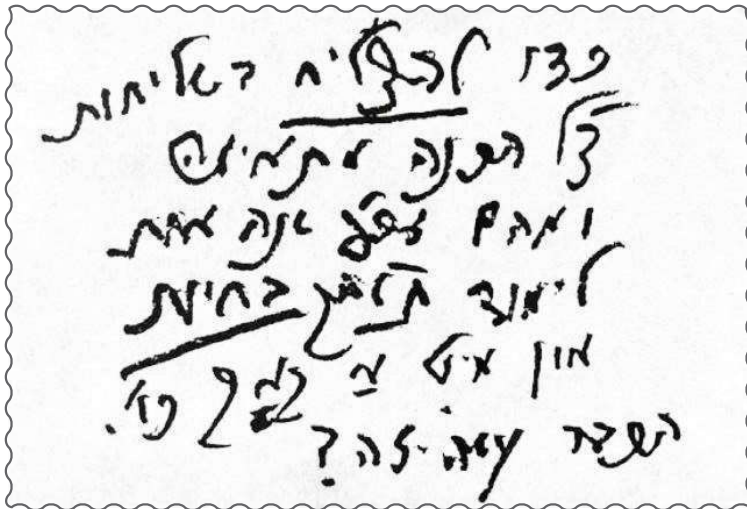
"לשאלתו בנוגע להסתדרות לאחר החתונה בשעה טובה ומוצלחת: (א) טוב שלערך שנתיים לאחר חתונתם ילמוד בכולל (ב) בכולל - שלבו חפץ". (מצילום כתי"ק)

(א) טוב שלערך שנתיים לאחר חתונתם ילמוד בכולל (ב) בכולל - שלבו חפץ

☞ כדי להצליח בשליחות - הכנה מתאימה ושנה אחת לימוד תורה בחיות

בשנת תשמ"א ביקש אברך אחד לצאת לשליחות מיד לאחר חתונתו. הוא כתב פתק לרבי ובו הביע את משאלתו - בקשתו לצאת לשליחות בהקדם. במענה על הפתק שלו כתב הרבי את המענה דלקמן ובו מחווה הרבי את דעתו הקדושה על ההכרח בהכנה מתאימה של לימוד תורה בלהט ובחיות לפחות שנה אחת בטרם היציאה לשליחות. הרבי לא הסתפק בעצם ההוראה אלא הוסיף שאלה-הערה בסגנון לא רגיל - "הכבר עשה זה?" וזה לשון התשובה:

"כדי להצליח בשליחות צריך להיות הכנה מתאימה ומהם על כל פנים שנה אחת לימוד תורתנו הקדושה בחיות"

"כדי להצליח בשליחות צריך להיות הכנה מתאימה ומהם על כל פנים שנה אחת לימוד תורתנו הקדושה בחיות און מיט א קאך כו'. הכבר עשה זה?" (מצי'ק המענה נדפס בלקו"ש חכ"ג עמוד

540)

➤ להוציא קובצים לפחות פעמיים בשנה

"שכל כולל... וכו' יוציא לפחות פעמיים בשנה, קובץ של חידושי תורה - מיד כשנכנסים מהקיץ לחורף, כהכנה לחודש תשרי, ופעם אחת כשעוברים מהחורף לקיץ, כהכנה לחודש ניסן. במילים פשוטות: לפני ראש השנה ולפני חג הפסח". (משיחת אדר"ח מ"ח ה'תשל"ו)

➤ אם אינו לומד ומקבל תשלום צריך עיון אם יכול לעשות תשובה על כך

"לא חשוב אם האברך מקבל תמורת לימודו מאה, מאתיים או שלוש מאות (ל"י) - אך כיון שהתשלום ניתן לו בשביל לימוד התורה, הרי אם חס ושלום אינו עושה זאת באופן שתורת אמת מעידה עליו ש"משאו ומתנו באמונה" - צריך עיון גדול, לפי עניות דעתי, אם על פי שולחן ערוך שייך לעשות תשובה על כך". (מיחידות להגרי" ירוסלבסקי שי משנת תש"ל - היכל מנחם ח"א עמוד רכז)

➤ סדר היום בכולל צריך להתחיל בחסידות

"מיקום הכולל יהיה כפי הרוב, דהיינו היכן שגרים רוב תלמידי הכולל. בכלל יש להשתדל ללכת עמם בדרכי נועם. ועוד ועיקר: סדר היום בכולל צריך להתחיל בלימוד

חסידות - אם חצי שעה או עשרים דקות וכו', אבל העיקר להתחיל היום בחסידות".

(מיחידות להרב נחום טרבניק ע"ה תשרי תשכ"ח - עסקנות ציבורית עמוד 118)

➤ תכלית הכוונה - שיצאו אחרי הכולל להפיץ וללמד תורה לבני ישראל

"ההוראה שהאברכים ילמדו בכולל שנתיים היתה בדיוק, שכן תכלית הכוונה היא לצאת להפיץ ללמוד תורה לבני ישראל, ואם כאשר בא עת התכלית והאברך אינו יוצא, הרי זו שאלה גם על השנים בהן ישב ולמד בכולל. וכמו שכתב הרמב"ם בנוגע לדין מעיין המטהר שדין זה הוא רק כאשר המעיין נובע ויוצא חוץ למקומו, מכך גם לגבי האברכים, אם אחרי הכולל יוצאים הם חוץ לד' אמות של תורה וממשיכים לפעול בעולם עניני קדושה, בשליחות או בשדה החינוך, אזי גם כאשר הם בכולל הם מטהרים". (מיחידות לר' אברהם הערש הכהן ע"ה - תשרי תשל"ב)

➤ השם 'כולל' שניתן לאברכים הלומדים - משמעותו שסוּחף גם אחרים

"השם 'כולל' הוענק למקום שנוסד על-מנת שאברכים שזה עתה הקימו בית בישראל ימשיכו בלימוד התורה, ללא כל הפסק מהזמן שלפני-כן, בשהותם בין כותלי הישיבה בתור בחורי-ישיבה! הרי השם "כולל" (כפי שדובר פעם) הינו בעל הדגשה יתירה על המילה "כלל" - התואר כלל משמעותו כלל בפני-עצמו, אך אינו כולל אחרים. אך "כולל" משמעותו שהוא סוּחף גם אחרים כו". (שיחות קודש משיחת כ' אב תש"מ)

➤ ביטול הטענות על בני הישיבות, על ידי הכשרת רבנים לצאת לערי הפיתוח ולקיבוצים

ביחידות של כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א בכ"ד אייר תשל"ז, הרבי הרבה לשוחח אודות כך שיש להכשיר רבנים ומורי הוראה בכוללים ובישיבות שיצאו אח"כ לערי השדה, והרבי התבטא: "אם הייתם יכולים לעשות בזה איזה שינוי עיקרי - הייתם מצילים אלפים ורבבות בישראל". בין הדברים הרבי אף הפתיעו באומרו שהכשרת אברכים לצאת לשליחות ברבנות ובהפצת יהדות, יפחית גם את ה'רעש' אודות גויס בני הישיבות:

"ענין נוסף בכך: כל ענין צריך להיות על פי דרך הטבע - וכיון שישנו רעש גדול, ויראים מגויס בני הישיבות - תהיה זו אפשרות לבטל את הטענות, הבלבולים וכו'.

"הם, הרי טוענים כי העומדים על המשמר בגבולות - משרתים שם שלוש שנים, ולאחר מכן משתחררים. וכאשר יאמרו להם כי הישיבה מכשירה ומוציאה "מורי הוראה" היוצאים לקיבוצים, ישובים ו"עיירות פיתוח" - זה יבטל את כל הטענות והבלבולים". (בסוד שיח עמ' 71)

➤ עסקנות בשטח החינוך והרבנות היא הצלת נפשות

שיטתו של הרבי הייתה באין ספור מכתבים שבדורנו לאור המצב החמור ששורר בשטח החינוך והיהדות הרי חובה לצאת לערי השדה ולפעול בשליחות אם בתחום החינוך או הרבנות כדי להציל נפשות מרדת שחת וכפי שהרבי מציין במכתב:

"מה שכתב אודות עריכת 'כולל', ידוע פסק תורתנו הקדושה שמצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים - דוחה כל הענינים (מו"ק ט, ע"ב). ובדורות האחרונים - עסקנות בשטח הרבנות ובשטח חינוך על טהרת הקדש וכיו"ב הוא ענין של פקוח נפשות והצלת נפשות ממש.

"ולהושיב עשיריות אברכים המוכשרים לזה שיעסקו כל היום בלימוד התורה - בה בשעה שמאות ואלפים צועקים לעזרה - ואף כי בקלא פנימאה דלא אשתמע - מטביעה במים הזדונים השוטפים ברחובות ולצערנו התחילו לחדור גם לבתים, צריך עיון גדול מי התיר זה".

באותו מכתב הרבי ממשיך להתייחס לאלו שנשארים בכולל במטרה לפעול לאחר מכן להצלת בני ישראל: "ואף שסדר הוא בשביל יחידי סגולה, לכאלו שמוכרחת הישיבה בכולל בכדי לפעול אח"כ כדבעי להצלת בני ישראל, אבל אין זה דרך לרבים. והלואי מלפני דור היו שמים לב יותר ויותר להצלת בני ישראל מהתבוללות ומריחוק מדרך התורה והמצוה ומטילים עבודת הצלת נפשות זו על שכם בני הישיבות תיכף בצאתם מכותלי הישיבה, שעתה היו עשיריות אלפים יותר בכותלי הישיבות, בכותלי בתי כנסיות ובכותלי בתי מדרשות. ואין להאריך בדבר המצער עד כדי להבהיל, שנראה עדיין אחדים מראשי הישיבות אוחזים בשיטה זו, באמרם: אני את נפשי הצלתי". (אג"ק י"ד ל')

➤ ימים ספורים לפני ביאת משיח לעזוב אהלה של תורה?

שיחה מרתקת ניהל הרבי עם הרב הגאון ר' חיים יעקב גולדווינט זצ"ל מייסדה וראש הישיבה הראשון של ישיבת כרם ביבנה, מגדולי תלמידיו של בעל החזון איש.

בעיצומה של התוועדות לרגל י"ב תמוז תש"מ, בין שיחות הקודש, ניגש הרב גולדוויכט לשוחח ולהיוועץ ברבי בנוגע לבנו הלומד בכולל:

הרב גולדוויכט: שאלה קצרה, בני הוא אברך הלומד בכולל פונוביז', והוא לומר ב"ה בגדלות. יש לו כבר חמישה ילדים, אני מפרנס אותו. אני יכול להתאמץ, אבל אחרים אומרים שעלי לזרז אותו לקבל משרה.

הרבי: הקב"ה עשה אותך שליח, כדי שתוכל להעניק לו, על ידי הפרנסה מהקב"ה. הוא כבר יושב בכולל, ועובד את הבורא; האם יש צורך להתחיל בדבר חדש? - אדרבה, זרז אותו...

הרב גולדוויכט: אבל הוא יישב וילמד?

הרבי: אכן... שבימיו יבוא המשיח; בקרוב יבוא המשיח ויתברר ששנים רבות למד, וימים ספורים לפני ביאת המשיח - עזב את "אהלה של תורה", ויצא...

הרב גולדוויכט: חלילה! על כך כלל לא מדובר, מדובר על קבלת משרה בתחום הלימוד! חלילה!

הרבי: אבל זהו לימוד שהוא "קרדום לחתוך בה".

הרב גולדוויכט: אכן, זוהי השאלה! האם על בני ללכת?

הרבי: אבל זהו "קרדום לחתוך בה", התורה נעשית קרדום!

הרב גולדוויכט: אבל אני שוקל אם עליו לקבל משרה.

הרבי: לא, לא, לא! עליו לשבת וללמוד.

הרב גולדוויכט: בכולל?

הרבי: כן. (מתוך סרט ההקלטה "בסוד שיח" סיפורים של הרבי עם גדולי ישראל עמ' 92)